

2016

in woord en beeld

netwerk van
milieuprofessionals

Voorwoord

Evenals in voorgaande jaren heeft de VVM in 2016 een breed scala aan activiteiten georganiseerd. Van excursies, symposia, debatten en cursussen tot grote spraakmakende conferenties. Nieuw dit jaar waren de VVM-café's iedere 3e woensdag van de maand. Dit bleek een succesvolle formule. In totaal vonden er ruim 40 activiteiten plaats waarmee 1.744 bezoekers zijn bereikt. In dit jaarverslag laten we zien wat er zoal langs kwam het afgelopen jaar. Tijdschrift Milieu is acht keer verschenen, waaronder twee nummers in de vorm van een Special Issue. Ons blad wordt buiten de eigen achterban steeds beter bekend en gewaardeerd.

De VVM heeft zich met deze inzet in 2016 opnieuw gemanifesteerd als bruisend en stimulerend platform. Hierdoor weten we steeds nieuwe mensen te betrekken bij ons netwerk. Met als resultaat dat de vereniging, ondanks het teruglopende ledenaantal, een plek blijft van ontmoeting en inspiratie. Dat geeft vertrouwen in de toekomst!

Rachel Heijne,
directeur VVM

VVM JONG

De sectie VVM Jong organiseert regelmatig bijeenkomsten voor jonge professionals. Naast enkele 'inhoudelijke' borrels verzorgde de sectie een uitgebreid programma tijdens het 3-daagse evenement Future Green City.

De sectie richt zich op een soepele integratie van jongeren in het uitgebreide VVM-netwerk. De ene keer door een borrel te organiseren, de andere keer door een activiteit. Studenten of jonge werkkenden in hun eerste of tweede baan kunnen bij de sectie terecht om meer mensen te leren kennen of om toegespitste workshops te volgen. VVM Jong heeft zowel toegevoegde waarde voor je professionele ontwikkeling als voor je sociale en professionele contacten.

Meer voedsel én een schoner milieu

De hedendaagse landbouw worstelt met tal van dilemma's. In het debat hierover botsen veelal de opinies. Om die patstelling te doorbreken, stonden tijdens de 2016-editie van de Nationale Milieudag de oplossingen die boeren én het milieu vooruit helpen centraal.

De Nationale Milieudag 2016 vond plaats op initiatief van VVM in samenwerking met de HAS Hogeschool, ZLTO, Louis Bolk Instituut en Schuttelaar & Partners. Het thema was: zoeken naar de voedseltransitie die boer én milieu vooruit helpt. Een invalshoek die, gezien de geanimeerde sfeer, vraagt om een vervolg. Wetenschappers, beleidsmakers, activisten én boeren blijken wel degelijk dezelfde taal te kunnen spreken.

Tijdens de dag zijn de pijlers van de landbouw van de toekomst geïnventariseerd. Met sprekers uit de agrarische sector en transitie- en milieuperts is op een open manier gediscussieerd. Dit gebeurde zowel plenair als in een afwisselend workshopprogramma aan de hand van innovatieve ontwikkelingen en praktijkvoorbeelden. Een elektronische terugblik geeft in woord en beeld een impressie van deze vruchtbare dag.

Lustrumeditie Dag van de Omgevingswet

In 2016 vond in het Provinciehuis Zuid-Holland de eerste lustrumeditie plaats van de Dag van de Omgevingswet. Aan de opkomst was goed te merken dat de belangstelling voor de Omgevingswet toeneemt.

Maar liefst 360 deelnemers lieten zich op 6 oktober 2016 bijpraten over de Omgevingswet. Dankzij de bekendmaking enkele maanden eerder van de teksten van de Algemene Maatregelen van Bestuur was het bovendien mogelijk veel dieper in de materie te duiken dan de voorgaande jaren.

Net als de vier eerdere edities begon het congres met een plenair gedeelte. Daarna was er, verdeeld over drie rondes, een keuze uit maar liefst dertig verdiepende deelsessies met een grote verscheidenheid aan onderwerpen. Net als na de eerdere edities heeft de VVM een uitgebreide congresbundel gepubliceerd, dit keer onder de titel 'Megawet in wording krijgt steeds meer vorm'. De publicatie biedt een schat aan informatie over de Omgevingswet.

Kansen voor externe veiligheid

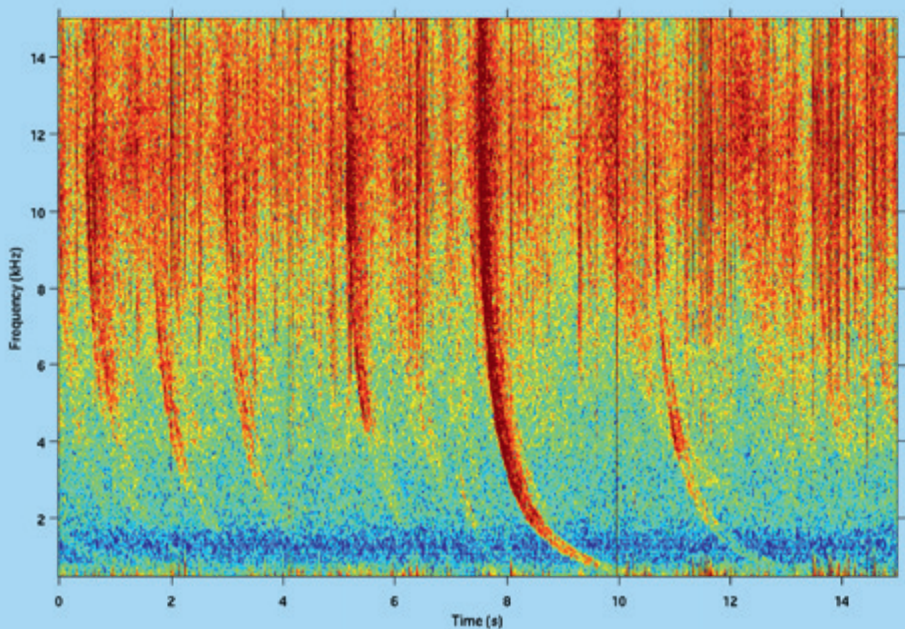
Het Jaarcongres Relevant, waarvan de VVM sinds enige jaren medeorganisator is, kende in 2016 een actueel thema, namelijk 'Kansen voor veiligheid in de Omgevingswet'. Het programma was samengesteld in nauw overleg met een projectgroep van ruim twintig mensen.

De leden van de projectgroep hadden een verschillende achtergrond, variërend van EV'ers, RO'ers en milieukundigen tot mensen uit de veiligheidsregio's en kennisinstituten. Dat resulteerde in een programma met een mix van beleid, techniek en rekenen. Zoals gewoonlijk was er ook dit jaar weer alle ruimte voor discussie in kleine groepjes en om te netwerken in de Rijtuigenloods in Amersfoort.

De Omgevingswet stond niet voor niets centraal tijdens deze editie van de jaarlijkse EV-dag. Met de komst van deze wet verandert er namelijk veel in veiligheidsland. De wet biedt volgens dagvoorzitter Genserik Reniers, hoogleraar TU Delft, revolutionaire kansen om veiligheid beter te organiseren in onze maatschappij. Maar dat gaat niet zonder slag of stoot, voorspelde hij. Naast een kort plenair programma konden de deelnemers kiezen uit een rijk menu aan infosessies en workshops. Een brochure, getiteld 'Kansen voor veiligheid in de Omgevingswet' geeft in vogelvlucht een overzicht van de opbrengsten van het jaarcongres Relevant 2016.

Geluidsgolven

RICHTLIJNEN VOOR LAAGFREQUENT GELUID

Nederland kent nog geen specifieke aanvullende regelgeving ten aanzien van laagfrequent geluid. Wel geven uitspraken van de Raad van State aan dat er rekening moet worden gehouden met laagfrequent geluid.

De Raad van State heeft het in haar uitspraken over de 'Vercammen curven', de 'NSG-curve' en de 'DCMR-curve'. Het bevoegd gezag moet dan een afweging maken óf en zo ja, welke aanvullende regels worden gesteld ten aanzien van laagfrequent geluid. Bij vergunningverlening kan bijvoorbeeld één van deze curven worden opgenomen in de vergunning.

Tijdens de bijeenkomst 'Richtlijnen voor laagfrequent geluid' is specifiek ingegaan op de in Nederland gehanteerde curven. Niet alleen is achtergrondinformatie verstrekt over de verschillende curven, ook is ingegaan op de totstandkoming er van. Tevens werd een overzicht gegeven van de laatste stand van zaken met betrekking tot jurisprudentie op dit gebied.

Ontwikkelingen in Luchtvaartlawaai

Het normenstelsel voor Schiphol verandert, maar wat betekent dit voor de hinderbeleving? En kan het aantal vluchten nu toenemen zonder de kwaliteit van de leefomgeving te veel aan te tasten?

Tijdens een symposium op donderdag 15 september gingen sprekers in op de gevolgen van de vernieuwing van het stelsel en de uitbreiding van het aantal vliegbewegingen voor de geluidsoverlast. Het symposium werd georganiseerd op Schiphol.

De lezingendag, een initiatief van de VVM-sectie Geluid en Trillingen, was bedoeld voor milieudeskundigen en beleidsmakers bij overheden en adviesbureaus. Als extra ontvingen de deelnemers een gratis exemplaar van het themanummer luchtvaartlawaai van het vakblad Geluid.

Scheepvaart en Klimaatverandering

Scheepvaart is een vrij onzichtbare industrie die nauwelijks op de publieke radar staat. Goedkope brandstoffen maken van deze vervoerswijze een mega-vervuiler. Toch laat het klimaatverdrag van Parijs scheepvaart buiten beschouwing.

Maar liefst 90% van al het goederentransport wordt door schepen vervoerd. De mondiale broeikasgasemissies door de zeescheepvaart zijn fors en bedragen ongeveer vijf keer de nationale uitstoot van Nederland. Desondanks komt internationale milieuregeling langzaam tot stand en is implementatie moeizaam. Het Symposium Scheepvaart & Klimaatverandering op dinsdagmiddag 15 november, dat plaatsvond bij Havenbedrijf Rotterdam, maakte de balans op en belichtte de mogelijkheden voor een schoner zeetransport in de nabije toekomst.

Naar aanleiding van het symposium heeft een groep VVM-leden het initiatief genomen om een sectie Maritiem op te richten bij de VVM. Deze gaat in 2017 van start. Ook vormde het symposium de aanleiding om de problematiek van de zeescheepvaart te belichten in het themakatern van Tijdschrift Milieu nr. 1-2017.

FUTURE GREEN CITY

Op initiatief van VVM, Stadswerk en VHG vond van 29 november tot en met 1 december Future Green City plaats in de Brabanthallen te Den Bosch. Het driedaags vakevent toonde alle facetten van de leefbare, groene stad van de toekomst.

Future Green City bleek een prachtige gelegenheid om ervaringen te delen. De combinatie van kennis en praktijk, de integrale benadering en bundeling van uiteenlopende disciplines sprak een breed publiek aan. Voor succesvolle en leefbare steden is het noodzakelijk in te steken op groen in brede zin, inclusief mobiliteit, logistiek, energievoorziening, water en gezondheidsaspecten.

Op al deze terreinen gebeurt op lokaal niveau de afgelopen jaren van alles, maar initiatieven dreigen soms ook aan hun eigen succes ten onder te gaan. Om het potentieel aan duurzaamheidswinst ten volle te benutten is samenwerking en schaalvergroting nodig. Voor de VVM reden op tijdens het event een interactief programma te organiseren.

Deltaplan Groen

Naar een groene en levende delta.

Verstelt naar de
groene omgeving in
het Rijksoverheid

Deltaplan Groen

De Deltaplan Groen is een plan van aanpak voor de groene omgeving in de Delta. Het plan is gericht op het verbeteren van de leefbaarheid en het behouden van de natuur en landschap in de Delta.

Acties

- 1. Groen gebiedsontwikkeling
- 2. Groen gebiedsontwikkeling
- 3. Groen gebiedsontwikkeling
- 4. Groen gebiedsontwikkeling
- 5. Groen gebiedsontwikkeling
- 6. Groen gebiedsontwikkeling
- 7. Groen gebiedsontwikkeling
- 8. Groen gebiedsontwikkeling
- 9. Groen gebiedsontwikkeling
- 10. Groen gebiedsontwikkeling

actoren:

- 1. Groen gebiedsontwikkeling
- 2. Groen gebiedsontwikkeling
- 3. Groen gebiedsontwikkeling
- 4. Groen gebiedsontwikkeling
- 5. Groen gebiedsontwikkeling
- 6. Groen gebiedsontwikkeling
- 7. Groen gebiedsontwikkeling
- 8. Groen gebiedsontwikkeling
- 9. Groen gebiedsontwikkeling
- 10. Groen gebiedsontwikkeling

Stadswerk

kennis.
klankbord
inspiratie

landbouwvereniging

"Voor ondernemers in het groen"

netwerk van
milieuprofessionals

VVM-café

Iedere 3e woensdag van de maand vindt het VVM-café plaats. Dit initiatief is begin 2016 gelanceerd en blijkt een laagdrempelige manier om meer van het brede palet aan milieu-onderwerpen te horen.

De VVM-café's hebben een vaste opzet. De avonden starten om 17:30 met een half uur inloop, vervolgens is er anderhalf uur een inhoudelijk programma en vanaf 19:30 wordt er geborreld. De café's worden steeds door een andere sectie georganiseerd zodat een breed scala aan onderwerpen langs komt. In 2016 zijn acht onderwerpen op deze manier belicht:

1. Afval: trends en ontwikkelingen;
2. Kapitaal en water: van mare liberum naar mare restrictum;
3. Kantelt het Nederlandse energiesysteem?;
4. Gehoorschade bij orkestmusici;
5. Is voedselschaarste onze toekomst?;
6. Medicijnkringloop: de zorgsector aan zet;
7. Nut en noodzaak van agrarisch natuurbeheer;
8. Van weten naar doen.

Bestuurlijk sanctierecht

Al enige jaren organiseert de VVM het Juridisch Café om een juridisch onderwerp uit te diepen. In 2016 ging het over Milieu & Straf: strafrechtelijke handhaving.

In dit Juridisch Café werd een vergelijking gemaakt tussen strafrechtelijke en bestuursrechtelijke instrumenten voor toezicht en handhaving. Strafrechtelijk kennen we de klassieke boete en gevangenisstraf, bestuursrechtelijk de last onder dwangsom dan wel bestuursdwang. Andere instrumenten, zoals de bestuurlijke strafbeschikking en de bestuurlijke boete zitten als het ware tussen het strafrecht en het bestuursrecht in. Men spreekt wel van 'bestuurlijk sanctierecht'. De instrumenten zijn tijdens de bijeenkomst onder de loep genomen, zowel vanuit de invalshoek van de overheid als die van het bedrijfsleven.

Rachel Carson Scriptieprijs

Jaarlijks reikt de VVM prijzen uit aan de beste milieuscripties. De prijs is vernoemd naar Rachel Carson, milieuprofessional van het eerste uur.

Met de Milieuscriptieprijs willen VVM en een aantal studieverenigingen grotere bekendheid geven aan de onderzoeksresultaten van studenten op milieugebied. Er is een prijs voor zowel het HBO als voor universitair onderwijs. De genomineerden van de 2016-editie kregen op een feestelijke bijeenkomst de kans hun

werk te presenteren. Vervolgens gingen zij, onder leiding van VVM-directeur Rachel Heijne, met de professionals in de zaal in gesprek over hun onderzoek en de relevantie hiervan voor het werkveld. Winnaar van de 2016-editie van de HBO-scriptie is Anne-Marie van Noord, afgestudeerd aan de HAS Hogeschool 's-Hertogenbosch. Aagje van Meerwijk, afgestudeerd aan de Rijksuniversiteit Groningen, is de winnaar van de WO-scriptieprijs van 2016.

ER OP UIT!

Excursies blijven een aantrekkelijke manier om kennis op te doen en te netwerken. Reden voor de VVM om in 2016 wederom drie excursies te organiseren.

De bypass ten zuiden van Kampen moet in combinatie met de reeds uitgevoerde zomerbedverlaging van de Beneden-IJssel met circa twee meter voor voldoende veiligheid zorgen. Daarnaast levert het project nevenvoordelen op voor recreatie, wonen en natuur. De VVM organiseerde een excursie naar dit omvangrijke project IJsseldelta-Zuid.

De VVM-secties Afval, Energie, en Klimaat organiseerden gezamenlijk een excursie naar Tata Steel in Velsen-Noord. Tijdens de rondleiding over het uitgestrekte complex kregen de deelnemers een goed beeld van hoe het staalconcern bezig is met het sluiten van afvalkringen, het benutten van restwarmte en het terugdringen van de CO₂-uitstoot. Het werkbezoek aan Merford stond in het teken van anti-geluid. Dit is een geluid dat een ander geluid opheft door een tegengestelde fase. Deze kan ontstaan door reflectie, maar kan ook gegenereerd worden met elektronica en een luidspreker. Merford zet anti-geluid in bij het stiller maken van transformatorstations.

Cursussen

Al jarenlang vinden er in VVM-verband verschillende lucht-cursussen plaats. Daar is inmiddels een cursus voor risicoanalisten aan toegevoegd.

De lucht-cursussen van de VVM, waaronder 'Meten van emissies naar lucht' en 'Modellering van verspreiding van luchtverontreiniging', hebben de afgelopen jaren hun nut bewezen. Daarnaast verzorgde de VVM in samenwerking met Kiwa in 2016 de cursus 'Emissiemetingen voor SCIOS'. Verder is er een cursus verzorgd door de sectie Externe Veiligheid voor risicoanalisten: QRA berekenen? Doe het goed! Bij de tweedaagse cursus hoort een jaarlijkse terugkomdag zodat deelnemers hun kennis kunnen bijhouden.

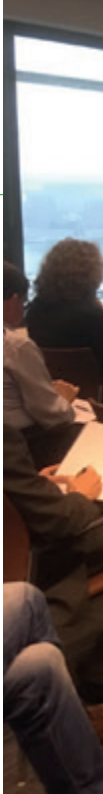
Diversiteit aan activiteiten

Zoals gebruikelijk vonden in 2016 vele kleinschalige bijeenkomsten plaats. De opzet maakt het mogelijk om snel op actuele onderwerpen in te springen.

Het aantal deelnemers van de kleinschalige bijeenkomsten ligt veelal tussen de 30 en de 40 mensen. De onderwerpen die aan de orde komen zijn divers en ook de vorm varieert. Het afgelopen jaar kwamen de volgende onderwerpen aan de orde:

- Post Paris: Hoe verder na het klimaatakkoord?
- In de week van de invasieve exoten organiseerde de VVM het symposium: Aanpak invasieve exoten – samen kom je verder.
- Naar aanleiding van een artikel in Milieu werd een discussiemiddag georganiseerd over bio-plastics: De waarheid over (bio)plastics.
- Op een avond werd gedebatteerd over de geopolitieke en financiële gevolgen van een snelle energietransitie.

VVM
Vereniging voor
Vereniging voor
Vereniging voor

Jaaroverzicht 2016 VVM

SAMENWERKING

VVM vindt het belangrijk om met uiteenlopende partijen samen te werken. Dit gebeurt onder meer via het gezamenlijk organiseren van symposia of het leveren van bijdragen aan activiteiten van derden, bijvoorbeeld door het verzorgen van workshops.

In 2016 heeft de VVM in samenwerking met FedEC, Energy Valley en Top Team Energie het Nationaal Energiecongres georganiseerd. Centraal stond de vraag: Wat is de stand van zaken rondom het energieakkoord en vooral: hoe komen we op koers? Met de Hogeschool van Amsterdam en het RIVM werd de co-creatie sessie 'Kijk! Een gezonde wijk' opgezet. De sectie Milieurecht en Praktijk verzorgde een workshop op het Symposium 'Nieuwe wet natuurbescherming' van het 'Platform natuur in de gemeente'. Verder verzorgde de sectie Geluid en Trillingen wederom voor workshops op het jaarlijkse congres over deze thematiek en leverde de sectie Ethiek een actieve bijdrage aan de 'Dag van de Milieufilosofie'. Tot slot organiseerde de sectie Externe Veiligheid in samenwerking met KIVI het symposium 'Nieuwe technieken, kansen of risico's?'.

Van en voor leden

De VVM is een netwerk van en voor leden. Dit betekent dat zeker 200 leden zich actief inzetten voor de VVM. Dit gebeurt in secties, in het bestuur en in de redactie van het tijdschrift Milieu. Daarom organiseert de VVM ook jaarlijks een aantal activiteiten speciaal voor de leden.

Alle VVM-activiteiten worden geïnitieerd en gedragen door de leden. Op haar beurt organiseert de VVM jaarlijks de Algemene Ledenvergadering, waar leden kunnen meepraten over het beleid van de VVM. Sinds 2016 organiseert de VVM ook jaarlijks een avond voor nieuwe leden. Geïnteresseerden die de VVM nog niet zo goed kennen, kunnen dan kennis maken met de secties, het bestuur en de redactie. Ook kunnen de nieuwe leden zich oriënteren op welke manier zij actief willen worden in de VVM. Tot slot organiseert de VVM jaarlijks voor alle actieve leden een VVM eindejaarsdiner als dank voor iedereen die heeft bijgedragen aan de activiteiten en het tijdschrift.

Achtmaal Tijdschrift Milieu

Belangrijk visitekaartje van de VVM is Tijdschrift Milieu. In 2016 zijn zes reguliere nummers van Milieu verschenen en zijn er twee specials uitgebracht in opdracht van PBL en de Universiteit Utrecht.

Tijdschrift Milieu steekt gericht in op koersaanpassingen in het milieubeleid en volgt relevante ontwikkelingen in zowel de uitvoeringspraktijk als de wereld van de wetenschap op de voet. Naast artikelen gebeurt dit via prikkelende columns en interviews. Vast onderdeel vormt het semi-wetenschappelijke Dossier-katern, met gereviewde artikelen.

De special van het PBL had als onderwerp Natuurlijk Kapitaal. De special van de Universiteit Utrecht stond geheel in het teken van de Gezonde Stad.

Alle artikelen uit Milieu, ook van voorgaande jaren, zijn voor leden online als pdf in te zien en te downloaden via de VVM-website. Voor niet-leden staan er altijd enkele recente artikelen op de homepage.

Internationale milieusamenwerking

VVM is lid van een drietal internationale netwerken: IUAPPA, EFCA en ENEP. Een bestuurslid vertegenwoordigt de VVM in deze organisaties. Het Journal of Integrated Environmental Sciences (JIES) is het Engelstalige wetenschappelijke tijdschrift van de VVM.

IUAPPA is een wereldwijde koepel van nationale verenigingen op het vlak van de luchtverontreiniging. IUAPPA organiseert iedere twee tot drie jaar het 'World Clean Air Congress'. EFCA is vergelijkbaar met de IUAPPA, maar dan op Europese schaal. ENEP, het European Network of Environmental Professionals, is breder georiënteerd en legt meer nadruk op het netwerken tussen de leden van de aangesloten nationale associaties. JIES wil een stimulerend, informatief en kritisch forum zijn voor intellectueel debat over belangrijke milieukwesties. Het tijdschrift verschijnt vier keer per jaar en richt zich specifiek op de relatie tussen wetenschap, maatschappij en beleid. JIES is opgenomen in Thomson Reuters' Journal Citation Report (JCR). Hierdoor is het tijdschrift voor wetenschappers een serieuze optie om hun werk in te publiceren.

colofon

Tekst:
Rachel Heijne

Redactie en productie:
DG Communicatie

Vormgeving:
Dik Visser (Dik.nu)

Foto's:
Michiel Wijnbergh / VVM

Maart 2017

VVM
*Arthur van Schendelstraat 758
3511 MK Utrecht
Telefoon: 030-2322989
E-mail: bureau@vvm.info
Website: www.vvm.info*